

Vergaderjaar 2007–2008

30 490

Kustwacht In Nederland

Nr. 9

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN VERKEER EN WATER-STAAT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 4 september 2008

Mede namens de minister van Buitenlandse Zaken, de minister van Defensie, de minister van Justitie en de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties bied ik u hierbij vertrouwelijk het «Draaiboek Behandeling Bijstands aanvragen bij Piraterij en Gewapende Overvallen op Zee» aan.¹

In het licht van toegenomen aandacht voor piraterij – zowel in de media als in de Kamer – en meer specifiek een bijstandverzoek van een rederij, is interdepartementaal de vraag opgekomen hoe de Nederlandse overheid hiermee om dient te gaan. Dit heeft geleid tot een in 2006 onder voorzitterschap van Buitenlandse Zaken met de departementen van Defensie, Verkeer en Waterstaat, Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en Justitie opgestelde gezamenlijke beleidsnotitie «Bestrijding piraterij en gewapende overvallen op zee». Deze notitie, die ik volledigheidshalve en eveneens vertrouwelijk bijsluit, is in augustus 2006 vastgesteld in de Rijksministerraad.

Besloten werd destijds onder andere dat het ministerie van Verkeer en Waterstaat in nauwe samenwerking met de andere betrokken departementen, het voortouw zou nemen voor het verder concretiseren van de notitie, door middel van het opstellen van een «draaiboek piraterij».

Het belang van een dergelijk draaiboek is al aan de orde geweest bij het AO Kustwacht Nederland Nieuwe Stijl op 17 januari 2008 (kamerstuk 30 490, nr. 4) en bij het AO Beleidsbrief Zeevaart op 5 juni 2008. Onlangs heb ik u per brief van 30 juni 2008 (kamerstuk 30490, nr. 8) geïnformeerd dat ik verwachtte het draaiboek nog deze zomer vertrouwelijk aan uw Kamer te kunnen aanbieden.

Het draaiboek is tot stand gekomen in nauw overleg tussen de ministeries van Verkeer en Waterstaat, Buitenlandse Zaken en Defensie en vervolgens afgestemd met de ministeries van Justitie en Binnenlandse Zaken en

¹ Ter vertrouwelijke inzage gelegd, **alleen voor de leden**, bij het Centraal Informatiepunt van de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

Koninkrijksrelaties. De Rijksministerraad heeft op 11 juli 2008 met het draaiboek ingestemd.

Het draaiboek bevat een «stroomschema» inclusief criteria en toelichting, gericht op aanvragen voor preventieve bijstand, niet op aanvragen tijdens of na een aanval, voor in Nederland geregistreerde schepen. Preventieve bijstand wil zeggen ter voorkoming van een aanval of kaping. Het draaiboek beoogt via een snelle procedure te kunnen komen tot een afweging of al dan niet assistentie kan worden geboden. De genoemde vijf ministeries hebben afgesproken een besluit tot al dan niet verlenen van bijstand te zien als een gedeelde verantwoordelijkheid.

Het Kustwachtcentrum zal fungeren als centraal aanspreekpunt (één loket functie) voor de reder om zijn verzoek in te dienen.

Uitgangspunten bij aanvragen zijn:

- Een bijstandsaanvraag met betrekking tot piraterij kan *voor* de vaart ingediend worden, maar ook *tijdens* de vaart. Het is niet uitgesloten dat een route tijdens de vaart verandert, waardoor een reder te maken krijgt, of kan krijgen, met piraterij. Daarnaast kan tijdens de vaart de dreiging van piraterij zijn toegenomen.
- De reder is eerstverantwoordelijke voor het zich beschermen tegen piraterij. In het kader van «goed huisvaderschap» dient hij adequate voorbereidingen te treffen, zoals het uitvoeren van een risicoanalyse, het overwegen van alternatieve routes en eventueel het niet aannemen van de vracht.
- Indien de aanvraag niet voldoet aan de overeengekomen criteria, zal desondanks altijd gekeken worden of er «andere (inter)nationale, politieke, strategische, humanitaire of andere belangen zijn» om de aanvraag toch verder in behandeling te nemen. Dit zal in overeenstemming tussen de betrokken departementen gebeuren.
- Het draaiboek in huidige opzet is niet van toepassing op de Nederlandse Antillen en Aruba. Voor de Nederlandse Antillen en Aruba kunnen door de verantwoordelijke autoriteiten vergelijkbare draaiboeken worden opgesteld, waarvoor de systematiek van dit draaiboek bruikbaar is.

Ter nadere toelichting en invulling op het voorgaande vermeld ik enkele belangrijke toetsingspunten bij behandeling van een aanvraag:

- Is het schip in Nederland geregistreerd? De Nederlandse overheid kan alleen ingrijpen wanneer de Nederlands jurisdictie geldt ten aanzien van het schip.
- Heeft de reder zelf voldoende gedaan om zijn taak als eerstverantwoordelijke waar te maken?
- Is er een lopende operatie van Defensie in het gebied?
- Bevindt het schip zich op open zee of in territoriale wateren? De Nederlandse overheid kan op grond van nationale en internationale wetgeving alleen ingrijpen bij incidenten op volle zee. Indien de route door territoriale wateren gaat, kan contact opgenomen worden met de betreffende kuststaat en kan de kuststaat gevraagd worden om bescherming te verlenen.

Het draaiboek is op hoofdlijnen gepresenteerd aan de diverse maritieme belangenverenigingen en daarbij is brede steun verkregen. Reders zullen nog nader geïnformeerd worden over welke informatie de Nederlandse overheid nodig heeft om een aanvraag in behandeling te kunnen nemen. Daarbij kan naast eerder genoemde onderwerpen gedacht worden aan gegevens als positie, bestemming en route, type schip en lading, nationaliteit van opvarenden.

Met dit draaiboek is Nederland één van de weinige landen die over een draaiboek voor preventieve aanvragen beschikt.

Piraterij is een internationaal probleem en dient internationaal bestreden te worden. Daartoe streeft Nederland ernaar piraterij en gewapende overvallen op zee op de internationale agenda geplaatst te krijgen. Zo heeft Nederland piraterij aangekaart in het civiele NAVO scheepvaartorgaan (Planning Board for Ocean Shipping), alsmede in het maritieme security committee (MARSEC) van de EU.

Verder heb ik, conform het hoofdstuk «inzet ter ondersteuning van bilaterale en regionale samenwerking» van bovengenoemde beleidsnotitie, daartoe gemachtigd door de regering, eerder dit jaar namens Nederland een verzoek ingediend om toe te mogen treden tot het ReCAAP verdrag (Regional Cooperation Agreement on Combating Piracy and Armed Robbery against Ships in Asia). Het ReCAAP verdrag betreft een tussen zestien Aziatische landen gesloten samenwerkingsovereenkomst, gericht op het voorkomen en bestrijden van piraterij en gewapende overvallen op zee in het gehele gebied van Zuidoost Azië.

Nederland is het eerste niet-Aziatische land dat zo'n verzoek ingediend heeft. Vanzelfsprekend zal, bij een positieve reactie van de huidige verdragspartners – uitsluitend verwacht ik in de tweede helft van augustus – de parlementaire goedkeuringsprocedure worden gestart. Ik verwacht u dit najaar daarover verder te kunnen informeren.

De staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat,
J. C. Huizinga-Heringa